

На Українці повернись....

120 років
від дня народження
Івана Багряного

Іван Багряний – яскрава й неординарна постать в історії української культури, один з найсильніших письменників українського ХХ століття, чия творчість стала художнім свідченням боротьби за гідність, свободу та право бути собою. Творча спадщина цього багатогранного митця стала духовним надбанням України лише в 90-ті роки.

Твори письменника поєднують динамічний сюжет, психологічну глибину та гостру соціальну проблематику. Його романи засновані на власному життєвому досвіді репресій, еміграції та спротиву тоталітарній системі. Вони чесні, напружені та водночас глибоко людяні.

Іван Павлович Лозов'яга, а саме це справжнє ім'я письменника, народився 2 жовтня 1906 року, в місті Охтирка на Полтавщині у родині муляра.

Закінчив церковнопарафіяльну школу, вищу початкову школу, навчався в технічній школі слюсарного ремесла та Краснопільській художньо-керамічній профшколі.

У 1926 році вступив до Київського художнього інституту, який не закінчив через матеріальну скруту і політичну неблагонадійність.

Будинок, в якому жив Іван Багряний в Охтирці.

Саме у Києві Багряний занурився у літературне та політичне життя: вступив до опозиційного літературного об'єднання МАРС («Майстерня революційного слова»). З 1926 року почав публікуватись під псевдонімом «Іван Багряний».

У 1929 році видає збірку поезій «До меж заказаних», далі поему «Ave Maria», роман у віршах «Скелька».

У творах вже гостро відчутна антирадянська позиція.

У 1932 році радянська влада заарештувала його за політичними мотивами. Він пройшов тюрми, одиночне ув'язнення та заслання на Далекий Схід.

Повторно заарештований у 1938 році,
звільнений у 1940-му.

У 1944 році емігрував до Німеччини, де жив і працював до кінця життя в місті Новий Ульм.

У 1948 році заснував Українську
революційно-демократичну партію та редагував газету
«Українські вісті», був головою виконавчого органу Української
Національної Ради і заступником президента УНР.

Останні роки письменник сильно хворів. Це були наслідки радянських катівень.

Іван Багряний помер на 57-му році життя 25 серпня 1963 року в Німеччині, похований у місті Новий Ульм. Офіційно реабілітований у 1991 році, Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (посмертно).

Найтрагічніші поезії Івана Багряного, а також п'єса «Морітурі» гідно представляють доробок письменника 1939-1947 років.

Драматична п'єса «Морітурі» розповідає про трагічну долю в'язнів сталінських катівень НКВС.

Свій найвідоміший роман «Тигролови» Багряний написав за два тижні, коли переховувався 1943 року у Моршині від гестапо.

Він нічого не вигадував: в рисах головного героя, Григорія Многогрішного, можна впізнати автора. Іван Багряний майже два роки прожив у тайзі і цей досвід описав у творі, що став одним із перших українських пригодницьких романів.

Тоталітаризм для Багряного мав конкретні імена.

У романі «Сад Гетсиманський» письменник вказав справжні імена в'язнів та слідчих НКВС, щоб люди знали катів та постраждалих від репресій і тортур.

За біографією митця можна відстежувати ключові періоди історії першої половини ХХ століття, бо подій, яких він пережив, вистачить не на один роман.

«Огненне коло» – книга про трагедію українців, які стали заручниками у протистоянні двох тоталітарних режимів під час Другої світової війни – фашистського і радянського. Обидва несуть жорстокість і смерть. І в тому, і в тому неможливо бути вільними й жити, залишаючись собою.

«Людина біжить над прірвою» – один із найбільш сильних та реалістичних текстів про Другу світову війну в українській літературі. Цей роман ілюструє ситуацію, у якій опинилося цивільне населення, затиснуте між двома окупантами. Ця книга – гімн життю посеред бомбардувань та таборів полонених, справжній приклад стоїцизму та віри в людину.

Видана в серії «Розстріляне Відродження» збірка вибраних творів Івана Багряного презентує його постать як різнобічно обдарованого автора не тільки художніх та поетичних творів, але також і публіциста й громадського діяча.

До збірки увійшли роман «Людина біжить над прірвою», вибрані поезії зі збірок «До меж заказаних», «Золотий бумеранг», поема «Гуляй-поле», а також оповідання «Пацан», що друкується вперше з 1928 року. Книга також уміщує окремі публіцистичні твори й літературно-критичні статті Івана Багряного.

Життєвий шлях Івана Багряного сповнений спротиву всьому фальшивому й облудному в радянській дійсності.

Всюди – в камерах, таборах, а потім в еміграції – цей талановитий український письменник, поет, публіцист, політик зазнав безліч цькувань лише через те, що усім серцем любив свою Вітчизну.

«Націоналіст», «антисовєтчик», «ура-патріот» – через такі та подібні політичні штампи письменника і нині належним чином не поціновано як мислителя світового масштабу, романи якого порушують низку «вічних тем» – життя і смерті, творення й руйнації, вірності й зради, свободи й рабства, кохання, божевілля, героїзму, віри.

Підготувала бібліотекар
Світлана Колодюк

Кількість джерел: 9